

POSTANOWIENIE

4 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 4 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia w Warszawie
o ustalenie nieistnienia wierzytelności,
na skutek skargi kasacyjnej Narodowego Funduszu Zdrowia w Warszawie
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 18 października 2023 r., I ACa 1180/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(R.N.)

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt. 2 k.p.c.). Pozwany stwierdził dalej, że zagadnienie prawne, które na tle okoliczności sprawy miałby rozstrzygnąć Sąd Najwyższy dotyczy „przede wszystkim kwestii dopuszczalności sfinansowania świadczeń udzielonych w miejscu innym niż zaoferowane przez świadczeniodawcę w konkursie ofert i wskazane przez strony w umowie. Czy można uznać, tak jak przyjął Sąd Apelacyjny w Krakowie, wbrew literalnemu brzmieniu umowy, że miejsce to *de facto* nie ma znaczenia, a świadczeniodawca może udzielać świadczeń w dowolnym miejscu, byle na obszarze kontraktowania, czy jednak nie i raczej za słuszne należałoby uznać dotychczas sformułowane poglądy judykatury stanowczo sprzeciwiające się takiej wykładni. Dalej, czy możliwe jest domniemanie udzielenia zgody, o której mowa w § 7 ust. 3 OWU, na zmianę miejsca udzielenia świadczeń, przed jej udzieleniem? Raczej również nie, co wydaje się wybrzmiewać z literalnego brzmienia przepisu, a Sąd II instancji takiej możliwości nie wykluczył, wręcz na nią wskazał. Kolejnym zagadnieniem prawnym jakie jawi się w sprawie jest kwestia dopuszczalności żądania zwrotu nienależnego świadczenia w oparciu o § 28 OWU w sytuacji wykazania do rozliczenia świadczeń udzielonych w miejscu umową nie objętym, a także nałożenia kary umownej. Również judykatura do tej pory opowiadała się za uznaniem, że możliwość żądania zwrotu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia nie wpływa na możliwość domagania się zgodnie z umową równocześnie kary umownej”.

Pozwany powołał się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z tego, że „na publicznego płatnika nałożono obowiązek sfinansowania świadczeń udzielonych w miejscu nieobjętym łączącą

strony umową a wcześniej złożoną w postępowaniu konkursowym ofertą co pozostaje w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi zawierania i wykonywania umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Odmowa uznania zasadności żądania przez publicznego płatnika zwrotu świadczenia nienależnego w oparciu o § 28 OWU, wydaje się być oczywiście wadliwa, zważywszy, że w świetle ustawy o świadczeniach, a także i poglądów judykatury i doktryny, sytuacja przeciwna, tj. hipotetyczne zawarcie przez publicznego płatnika umowy wykraczającej poza złożoną i podlegającą uprzedniej ocenie ofertą oczywiście skutkowałoby nieważnością umowy, co najmniej w tej części, z obowiązkiem zwrotu nienależnego świadczenia”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga określenia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

W samym wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany nie powołał żadnych przepisów, o których wykładni i stosowaniu miałyby wypowiedzieć się Sąd Najwyższy, a w uzasadnieniu tego wniosku wymienił wyłącznie § 7 ust. 3 i § 28 OWU. Z części skargi kasacyjnej dotyczącej jej podstaw wynika, że pozwany używa tego skrótu w odniesieniu do ogólnych warunków umów stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 81, poz. 484) oraz rozporządzenia z 8 września 2015 r. (Dz.U. z 2023 r.,

poz. 1194), gdyż w obu załącznikach te jednostki redakcyjne tekstu mają to samo brzmienie.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera spełniającego wyżej przytoczone wymagania wywodu, w którym pozwany wykazałby, że przedstawione przez niego problemy stanowią zagadnienie prawne, o jakim stanowi art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a § 7 ust. 3 i § 28 OWU wymagają wykładni, jako prowadzące do rozbieżności w orzecznictwie sądów. Pozwany nie sprecyzował nawet, na tle której jednostki redakcyjnej tekstu w § 28 OWU powstają wątpliwości, których rozstrzygnięcia oczekuje. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany przytoczył jedno orzeczenie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2015 r., IV CSK 343/14 i stwierdził, że zagadnienie prawne dotyczące udzielania świadczeń w miejscu nieobjętym umową stanowiło już przedmiot rozważań Sądu Najwyższego w motywach tego właśnie orzeczenia. Według pozwanego, orzeczenie z 25 lutego 2015 r. miało zapaść na tle analogicznego stanu faktycznego jak w niniejszej sprawie, a do wyrażonego w nim poglądu Sąd Apelacyjny odwołał się w postępowaniu zabezpieczającym, po czym nie zastosował go, gdy przyszło do rozstrzygania o istocie sprawy. Trudno ocenić, czy stwierdzenia te mają wspierać tezę o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, czy też tezę, że zagadnienie to nie występuje, gdyż problem został objaśniony w wyroku z 25 lutego 2015 r., IV CSK 343/14, a Sąd Apelacyjny przez odmienne rozstrzygnięcie w sprawie, naruszył w sposób oczywisty § 7 ust. 3 i § 28 OWU.

O zabezpieczeniu Sąd Okręgowy orzekał na wstępnym etapie postępowania, a do wydania wyroku w sprawie doszło, gdy zgromadził cały materiał dowodowy i na jego podstawie wyjaśnił, jakie świadczenia zdrowotne zostały objęte umową między stronami, jaka była ich charakterystyka oraz sposób wykonywania przez powoda. Sąd Apelacyjny ustalenia te zaakceptował i ocenił, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy środki przekazane powodowi na podstawie umowy nie mogą być przez pozwanego traktowane jako przekazane nienależnie, skoro cel świadczeń został osiągnięty, a uchybienie powoda ocenione zostało jako wyłącznie formalne, sprowadzające się do zaniechania wystąpienia o zgodę na udzielanie świadczeń w innym jeszcze miejscu niż określone we

wniosku złożonym w postępowaniu konkursowym, co – w świetle orzecznictwa – nie musi spotkać się z sankcją zwrotu środków przekazanych powodowi na podstawie umowy (wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2017 r., III CSK 296/16).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1935), orzeczono jak w postanowieniu.

(M.M.)

[a.ł]